

Огляд
результатів наукової діяльності установ Національної академії
педагогічних наук України
за 2017 р.
(за матеріалами Загальних зборів НАПН України
23 березня 2018 р.)

Укладачі:
Рапіна Л. А.,
науковий співробітник
відділу наукової реферативної та аналітичної інформації
у сфері освіти ДНПБ України ім. В. О. Сухомлиського,
Селецький А. В.,
кандидат історичних наук,
старший науковий співробітник,
завідувач відділу наукової реферативної та аналітичної інформації
у сфері освіти ДНПБ України ім. В. О. Сухомлиського

23 березня 2018 року відбулися загальні збори Національної академії педагогічних наук України. Учасники зборів заслухали і обговорили доповідь президента НАПН України В. Г. Кременя «Звіт про діяльність НАПН України у 2017 році та завдання на 2018 рік».

Коротко охарактеризувавши основні здобутки НАПН України за попередній період, В. Г. Кремень наголосив на нових завданнях, які постають перед академією. Підбиваючи підсумки, президент Національної академії педагогічних наук України підкреслив, що 2017 рік став важливим у прискоренні реформ освітньо-наукової сфери країни, подальшій модернізації освітнього законодавства, законодавчому посиленні ролі НАПН України у суспільних перетвореннях.

У заході взяли участь: завідувач відділу освіти і науки Адміністрації Президента України Микола Берізко, народний депутат України Віталій Курило, віце-президент НАН України Сергій Пирожков, перший заступник міністра освіти і науки України Володимир Ковтунець, директор департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації та ліцензування МОН України Андрій Шевцов, президент Співки ректорів ВНЗ України Леонід Губерський, директор Інституту модернізації змісту освіти МОН України Олег Спірін.

Учасники зборів заслухали виступи академіка НАПН України Олександри Савченко, академіка НАН і НАПН України, президента Малої академії наук України Станіслава Довгого, члена-кореспондента НАПН, директора департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації та ліцензування МОН України Андрія Шевцова, академіка НАПН України, ректора Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського Олексія Чебикіна, академіка НАПН України, директора Інституту професійно-технічної освіти НАПН України Валентини Радкевич, члена-кореспондента НАПН, професора кафедри педагогіки вищої школи та освітнього менеджменту Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького Анатолія Кузьминського, доктора педагогічних наук, заступника директора з науково-експериментальної роботи Інституту проблем виховання НАПН України Жанни Петрочко, директора Міжнародного інституту Університету Хучжоу (КНР) Джу Дзін.

У рамках загальних зборів відбулися збори відділень НАПН України, на яких учені обговорили діяльність підрозділів академії в 2017 році та окреслили завдання на 2018 рік. За вагомі досягнення в галузі української освіти, педагогіки і психології провідних учених НАПН України і переможців конкурсу НАПН України за кращі наукові роботи 2017 року було відзначено нагородами Національної академії педагогічних наук України.

В своїй доповіді "Про діяльність НАПН України у 2017 році та завдання на 2018 рік", виголошеної на загальних зборах академії 23 березня 2018 р., президент Національної академії педагогічних наук України В. Г. Кремень наголосив на особливості звітної, 2017 р., у діяльності НАПН України.

По-перше, академія відзначила своє 25-річчя, підбила підсумки зробленого та накреслила завдання на перспективу.

По-друге, 2017 р. став важливим у прискоренні реформ освітньо-наукової сфери країни, подальшій модернізації освітнього законодавства, законодавчому посиленні ролі НАПН України у суспільних перетвореннях.

По-третє, рік позначений істотною активізацією євроінтеграції, включаючи сфери освіти і науки, де безумовна участь академії.

По-четверте, у 2017 р. не спадала напруга, пов'язана із зовнішньою російською агресією, що потребувало примноження зусиль учених академії в національно-патріотичному вихованні громадян України, подальшій консолідації Українського суспільства.

По-п'яте, все більш актуальним є розвиток суспільства на інноваційних засадах, що актуалізує ключову роль академії у формуванні інноваційної людини, розвитку високоінтелектуального людського капіталу, закладенні освітньо-наукових підвалин створення інноваційної моделі розвитку держави, суспільства.

У своїй діяльності НАПН України незмінно тісно взаємодіяла з органами влади, суспільством у цілому.

На початку доповіді В. Г. Кремень коротко схарактеризував основні здобутки НАПН України у 2017 р., зупинившись на найвагоміших результатах діяльності відділень, підвідомчих установ та їх підрозділів (З повним Звітом «Про діяльність Національної академії педагогічних наук України у 2017 р.», як і з «Науковими розробками Національної академії педагогічних наук України, рекомендованими для впровадження», можна ознайомитися на сайті НАПН України та в друкованій формі).

Зокрема, по Відділенню загальної педагогіки та філософії освіти (академік-секретар дійсний член академії Світлана Сисоєва) з Інститутом проблем виховання (директор – академік Іван Бех), Державною науково-педагогічною бібліотекою імені В.О. Сухомлинського (директор – член-кореспондент Лариса Березівська) передовсім, це: філософське обґрунтування нових, адекватних часу підходів до розвитку інноваційної людини на принципах людиноцентризму, синергії знання, мислення й свідомості; розширення міждисциплінарного предметного поля загальної педагогіки на засадах освітології; системне узагальнення й переосмислення історико-педагогічного процесу в Україні в контексті євроінтеграції; діяльність щодо

відзначення 100-річчя з дня народження видатного українського педагога Василя Сухомлинського, за результатами якої прийнято рішення 39-ї сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО про включення 100-річчя з дня народження Василя Сухомлинського до Календаря пам'ятних дат у 2018 році та ухвалення відповідної постанови Верховної Ради України. Велику роботу з цього питання провели Українська асоціація Василя Сухомлинського на чолі з академіком Олександром Савченко та особисто академік Ольга Сухомлинська.

Важливий соціальний ефект, на думку президента академії, також мають: аналіз стану, визначення практичних заходів виховної роботи закладів освіти Східного регіону України, соціалізації студентської молоді в умовах гібридної війни на Донбасі; упровадження тренінгових технологій з національно-патріотичного виховання, підтримки дитячого й молодіжного руху; розвиток науково-педагогічної електронної бібліотеки, надання доступу вченим до міжнародних інформаційних ресурсів, науково-методичне забезпечення діяльності мережі освітянських бібліотек України.

Аналізуючи здобутки Відділення психології, вікової фізіології та дефектології (академік-секретар дійсний член НАПН України Сергій Максименко), включно з інститутами психології імені Г. С. Костюка (директор – академік С. Максименко), соціальної та політичної психології (директор член-кореспондент Микола Слюсаревський), спеціальної педагогіки (директор – академік В'ячеслав Засенко) та Науково-методичним центром практичної психології і соціальної роботи (директор – доктор педагогічних наук Віталій Панок), доповідач акцентував увагу присутніх на дослідженні фундаментальних теоретико-методологічних проблем навчання, виховання і психічного розвитку особистості та психологічного супроводу освітніх інновацій в умовах суспільних трансформацій; розроблені концепції врахування громадської думки у здійсненні освітніх реформ, з'ясуванні громадського потенціалу їх підтримки; підготовці концепції поетапної та технологічно забезпеченої соціально-психологічної реабілітації особистості після тривалої травматизації, пов'язаної з військовими діями; розкритті

особистісних детермінант еколого орієнтованої життєдіяльності та економічної соціалізації молоді, розвитку суб'єктної активності дорослих у віртуальному просторі; обґрунтовані перцептивно-мисленнєвих стратегій творчого конструювання інформаційних систем у навчальній та трудовій діяльності; визначенні психологічних механізмів ресоціалізації осіб з девіантною поведінкою, технології підготовки освітнього персоналу до розвитку організаційної культури в умовах соціальної напруженості, особливості професійного самоздійснення фахівця в контексті соціально-економічних перетворень.

В. Г. Кремень особливо наголосив на створенні цілісної змістово-методичної системи для спеціальної дошкільної, початкової та середньої освіти; розробленні програмно-методичного забезпечення навчання всіх категорій дітей з особливими потребами; обґрунтуванні технологій психологічного супроводу таких дітей та їхніх родин. Значущими результатами науково-експериментальної діяльності стали дослідження в галузі інклюзивної освіти.

За активної участі вчених Відділення загальної середньої освіти (академік-секретар – дійсний член НАПН України Олександр Ляшенко), включаючи Інститути – педагогіки (директор – віце-президент НАПН України, член-кореспондент Олег Топузов), інформаційних технологій і засобів навчання (директор – академік Валерій Биков) та обдарованої дитини (директор – кандидат філософських наук Максим Гальченко), зазначив президент НАПН України В. Г. Кремень, розроблено новий Державний стандарт початкової освіти, підготовлено проект типової освітньої програми для 1-2 класів, розпочато масштабний експеримент з апробації нового змісту початкової освіти і підходів до його реалізації; удосконалено зміст профільної середньої освіти в напрямі забезпечення його цілісності, посилення компетентнісної орієнтованості, оновлено навчальні програми з більшості предметів, для базової і профільної середньої освіти модернізовано предметні методики; обґрунтовано засади та моделі адаптивного тестування учнів закладів загальної середньої освіти як засобу оцінювання навчальних

досягнень, рекомендації з упровадження моніторингових систем оцінювання освітньої якості на основі тестових технологій; запропоновано нові рішення щодо формування інформаційних освітньо-наукових середовищ, моделювання і методичного забезпечення освітнього середовища профільної школи на основі електронних соціальних мереж; розпочато формування та моделювання хмаро орієнтованого навчально-наукового середовища педагогічного навчального закладу; розроблено модель інформаційно-аналітичної підтримки наукових досліджень психолого-педагогічного спрямування; обґрунтовано підходи до формування інформаційного середовища діагностування обдарованості дітей і молоді, у мережі Інтернет створено платформу соціалізації, упроваджено комп'ютеризовану діагностичну програму для виявлення професійної спрямованості учнів.

Розкриваючи науковий доробок Відділення професійної освіти і освіти дорослих (академік-секретар – дійсний член НАПН України Нелля Ничкало) з Інститутами – професійно-технічної освіти (директор – академік Валентина Радкевич) та педагогічної освіти і освіти дорослих (директор – член-кореспондент Лариса Лук'янова), серед найвагоміших здобутків зазначених підрозділів протягом звітного періоду В. Г. Кремень визначив наступні: узагальнено сучасні моделі професійної освіти країн-членів ЄС, обґрунтовано шляхи євроінтеграції вітчизняної професійної освіти; впроваджено інформаційно-комунікаційні технології дистанційної підготовки кваліфікованих робітників; розроблено хмаро орієнтоване середовище освітньо-професійної діяльності та науково-методичні засади інформатизації закладів професійної (професійно-технічної) освіти, експериментально перевірено педагогічну систему консультування з професійної кар'єри учнівської молоді; розпочато дослідження проблеми стандартизації професійної освіти молодших спеціалістів у коледжах і технікумах; спільно з МОН України розроблено проект Концепції розвитку педагогічної освіти та проект Концепції реформування системи професійного навчання державних службовців, яку схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України

1 грудня 2017р.; вивчено зарубіжний досвід законодавчого забезпечення освіти дорослих, обґрунтовано теоретичні засади та з'ясовано тенденції освіти різних категорій дорослого населення, здійснено психологічну таксономію його розподілу за онтогенетичними ознаками.

По Відділенню вищої освіти (академік-секретар – член-коресподент Петро Саух) з Інститутом вищої освіти (директор – доктор педагогічних наук Світлана Калашнікова) та Університетом менеджменту освіти (ректор – кандидат педагогічних наук Микола Кириченко) важливим й актуальним, на думку В. Г. Кременя, є: наукове обґрунтування змін і доповнень до нової редакції Закону України «Про вищу освіту» щодо вдосконалення методів та механізмів управління закладом вищої освіти й норм, що регулюють ефективну економічну діяльність у сфері вищої освіти; науковий супровід формування національного рейтингу, обґрунтування оптимізації мережі закладів вищої освіти з метою їх укрупнення, концентрації організаційно-кадрових, навчально-наукових, матеріально-технічних й інших ресурсів, підвищення конкурентоспроможної якості вищої освіти.

Серед інших вагомих досягнень Відділення доповідач відзначив з'ясування дієвих механізмів інтеграції вищої освіти, науки та виробництва, забезпечення інноваційної діяльності та трансферу технологій; теоретичне й емпіричне обґрунтування закону базисної організації компетентностей, що має важливе значення для реалізації компетентно-кваліфікаційного підходу та оновлення Національної рамки кваліфікацій відповідно до нового Закону України «Про освіту», зокрема в частині вищої освіти. Окрім цього вчені Інституту вищої освіти виступили експертами проектів стандартів вищої освіти, підготовлених комісіями і підкомісіями сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН України, також ними розгорнуто роботу з підготовки та реалізації низки проектів міжнародного співробітництва.

Наукові здобутки всіх відділень, підсумовував викладене президент НАПН України В. Г. Кремень, використано для обґрунтування концепції та норм нового базового Закону України «Про освіту», що набув чинності

28 вересня 2017 р. У його підготовці та обговоренні взяли активну участь учені усіх підвідомчих установ НАПН України. Цей закон створив умови для оновлення спеціальних освітніх законів, насамперед про загальну середню освіту, професійну (професійно-технічну) освіту, про фахову передвищу освіту, освіту дорослих, національну систему кваліфікацій та відповідних підзаконних нормативно-правових актів. Напрацьовано зміни і доповнення до законів про вищу освіту, про наукову і науково-технічну діяльність. У формуванні нової моделі розвитку наукової сфери, створенні системи забезпечення якості вищої освіти в Україні – також вагомий внесок вчених академії.

Більш якісним, на думку промовця, став склад наукових і науково-педагогічних працівників НАПН України, яких нині налічується 1006 осіб (з них за основним місцем роботи 785 учених, зокрема 131 доктор та 408 кандидатів наук). Нарощенню наукового і науково-педагогічного потенціалу академії сприяло зростання чисельності вчених на постійній основі з науковим ступенем доктора наук на 12 осіб (10,1 %) та зменшення на 28 осіб (10,2 %) – без наукового ступеня.

Продовжуючи огляд організаційних питань, В. Г. Кремень навів такі дані: чисельність членів НАПН України на початку 2018 р. складає 156 осіб, з них 70 дійсних членів (академіків) і 86 членів-кореспондентів. До складу НАПН України також входять 34 іноземних члени і 14 почесних академіків. Окрім цього, 8 осіб мають звання «Почесний доктор НАПН України».

В наступній частині виступу д окреслив питання щодо випуску планової друкованої продукції НАПН України за 2017 р., підготовленої за результатами фундаментальних і прикладних наукових досліджень за кошти державного бюджету та навів такі дані: випущено 54 найменування загальним тиражем 14,8 тис. примірників. Зокрема, ученими НАПН України підготовлено і опубліковано «Національну доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні» англійською мовою (National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine) та до 25-річчя НАПН України – збірник наукових праць «Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні

проблеми теорії і практики», біографічний довідник «Національна академія педагогічних наук України: 1992–2017 роки» та інформаційний довідник «НАПН України – 25 років».

Крім цього у доповіді зазначалося, що для синхронізації із Середньостроковим планом пріоритетних дій Уряду переглянуто і продовжено до 2020 р. Програму спільної діяльності МОН України та НАПН України, якою передбачено виконання 115 заходів з десяти пріоритетних напрямів співпраці.

Учені НАПН України залучалися до проведення незалежної наукової експертизи проектів законів, державних рішень і програм, освітніх інновацій. Упродовж 2017 р. до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, інших міністерств та відомств підготовлено і подано близько сотні аналітичних матеріалів, експертних оцінок і пропозицій. Наукові працівники НАПН України готували інформаційно-аналітичні матеріали та брали участь у парламентських слуханнях та в підготовці документів до виїзних засідань і круглих столів профільного Комітету Парламенту, заходах Міністерства освіти і науки України.

НАПН України та її підвідомчі установи є засновниками (співзасновниками) 54 наукових періодичних видань, з-поміж яких 44 друкованих та 10 електронних. 45 найменувань (83 %) наукової періодики внесено до Переліку наукових фахових видань України, 26 наукових періодичних видань входять до наукометричних баз даних, 16 з яких пройшли оцінювання в Index Copernicus International.

Активізована робота з представлення діяльності вчених НАПН України в інформаційному науково-освітньому просторі. У 2017 р. до Електронної бібліотеки НАПН України внесено 1,8 тис. ресурсів за результатами фундаментальних і прикладних наукових досліджень. Нині у бібліотеці представлено близько 10 тис. ресурсів, які завантажено понад 1,2 млн. разів споживачами такої інформації з 131 країни світу, зокрема близько 500 тис. завантажень у 2017 р. майже 25 тисячами користувачів.

Веб-сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського включено до бази «Наукові бібліотеки України» проекту Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

Посилено увагу керівництва підвідомчих установ НАПН України до присвоєння цифрових ідентифікаторів їх наукових працівників. Зокрема, 344 вчених мають ORCID iD, 20 – номер у Scopus Author ID, 195 осіб – Research ID. Важливість цифрової ідентифікації вчених зазначається Рамковою програмою ЄС «Горизонт 2020».

Оновлено засади діяльності Міжвідомчої ради з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології НАПН України (голова академік Олександра Савченко), якою розглянуто 695 тем дисертаційних досліджень. З них скориговано 52 % тем здобувачів наукового ступеня доктора наук і 47 % тем – наукового ступеня доктора філософії.

Висвітлюючи результати міжнародної діяльності НАПН України протягом звітнього періоду, В. Г. Кремень наголосив на збільшенні кількості публікацій наукових працівників академії спільно із зарубіжними вченими. Зокрема, 614 (18 %) публікацій оприлюднено у виданнях, які входять до наукометричних баз даних, 349 (9 %) праць опубліковано англійською та іншими іноземними мовами, 521 (12 %) публікація розміщена в зарубіжних виданнях. Чотири видання засновані із зарубіжними партнерами.

Так, у звітньому році вчені НАПН України брали участь у реалізації 44 міжнародних освітніх і наукових проектів Європейського Союзу, Світового банку, ЮНЕСКО, Ради Європи, Європейського фонду підготовки, Американських рад з міжнародної освіти, Британської ради в Україні, Представництва DVV International тощо, а також у роботі багатьох міжнародних організацій та конференцій. Із зарубіжними партнерами проведено 84 науково-практичних заходи. 41 науковий працівник залучався до міжнародної експертної діяльності в 50 зарубіжних виданнях, 43 провідних учених НАПН України є членами іноземних академій та міжнародних наукових товариств. З метою стажування, навчання, підвищення кваліфікації,

викладацької роботи та проведення наукових досліджень 139 наукових працівників виїжджали за кордон.

Продовжувалася наукова співпраця з 34 іноземними членами НАПН України, які представляють академію в 10 країнах світу, а також з науковими установами і навчальними закладами у межах 25 угод про співробітництво, укладених НАПН України, та багатьох угод, укладених безпосередньо підвідомчими установами.

Підсумовуючи висвітлення низки питань, пов'язаних з розвитком міжнародної діяльності академії, В. Г. Кремень відзначив збільшення публічної відкритості та прозорості академічної діяльності, розширення її висвітлення різноманітними засобами масової інформації.

Із викладеного видно, що НАПН України у звітному періоді прагнула максимально відповідати сучасним викликам. Однак, зрозуміло, те, що вчора задовольняло інноваційний поступ, сьогодні має бути істотно інтенсифіковано, іноді переосмислено, скореговано.

Підбивши певні підсумки зробленого в 2017 р., президент НАПН України В. Г. Кремень сформулював завдання, які постають перед колективом науковців і співробітників академії в 2018 р.

Перше. Законом України «Про освіту» на доповнення до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», розширено і конкретизовано місце та роль академії в освітньо-наукових перетвореннях у країні. До того ж, сам факт прийняття нового базового закону про освіту зобов'язує до вдосконалення діяльності НАПН України. Академія має не тільки відповідати високому темпу перетворень в освітній і науковій сферах країни, а й бути реальним їх локомотивом, очолювати їх.

Це передовсім потребує подальшої актуалізації тематики наукових досліджень, системного використання їх результатів для реформ. У НАПН України не повинно залишитися жодних наукових відділів чи лабораторій, вчені яких не долучені до робочих груп, комісій, рад, що розробляють ефективні способи впровадження вже прийнятого освітньо-наукового

законодавства та напрацьовують нову науково обґрунтовану законодавчу базу, відповідні концепції, стратегії, заходи, стандарти, методи, технології.

Тут путівником, на думку доповідача, має виступати Програма спільної діяльності МОН і НАПН України, плани академії та підвідомчих установ на 2018 р., зокрема з реалізації Концепції Нової української школи, проведення в цьому році вперше в Україні обстеження за програмою «PISA» («Піза», Програма міжнародного оцінювання учнів). При цьому слід урахувати, що в умовах розвитку інформаційно-мережових і громадсько відкритих форм діяльності, кожному вченому слід бути обізнаним щодо питань відповідного сектору теорії і практики, проявляти особисту ініціативу, не чекати запрошень і вказівок, а включатися в роботу за власним профілем.

Друге. У дослідницькій діяльності треба долати інерцію звичного, «накатаного», бачити нові пріоритети досліджень, проявляти фахову мобільність. Це стосується усіх ланок освіти.

У дошкільній освіті, крім традиційної передшкільної освіти, важливо також здійснювати серйозні дослідження освіти дітей раннього віку.

У початковій і середній освіті, в умовах інформатизації життя, поширення різних доступних форм взаємодії з глобальним колективним штучним інтелектом (Гугл, Вікіпедія тощо), крім класичної класно-урочної системи, необхідно теоретично і емпірично обґрунтовувати та експериментально апробувати інноваційні форми навчання, що переважно спираються на самостійну контрольовану діяльність учнів, всемірно формувати їх здатність до подальшого самостійного навчання, самоусвідомлення і розвитку своїх індивідуальних обдарувань, здібностей, талантів.

Для дітей з особливими освітніми потребами слід забезпечити подальший розвиток інклюзивної освіти.

У позашкільній освіті, виховному процесі потрібно враховувати значну і постійно зростаючу конкуренцію реальному світу діяльності дитини з боку віртуального світу.

У професійній (професійно-технічній) та фаховій передвищій освіті актуальним є розвиток дуальних форм навчання з опорою на сучасне виробництво.

Вища освіта повинна набути природної для неї дослідницької, творчо-інноваційної основи. Головною метою тут є кардинальне підвищення конкурентоспроможності і привабливості вітчизняної вищої освіти, розвиток її лідерського потенціалу.

В освіті дорослих важливо обґрунтувати способи і механізми гнучкої акумуляції навчальних досягнень (кредитів, компетентностей, кваліфікацій) впродовж життя.

У педагогічній освіті слід враховувати тенденцію до вирівнювання суб'єкт-суб'єктної паритетності вчителя і учня та одночасну об'єктивну їх належність до різних поколінь.

В умовах глобалізації, євроінтеграції важливо розширити міжнародні порівняльні та національні історико-педагогічні освітні дослідження.

Психологічний сектор академії має посилити теоретичний, прикладний та експериментальний супровід ключових реформ в освіті, персоніфікованого становлення особистості учня.

Загалом має відбутися подальше зростання в академії ролі прикладних досліджень та експериментальних розробок, експериментів різних рівнів.

Третє. Слід продовжити роботу з ідентифікації профілів вчених академії, розвитку їх дослідницької і публікаційної активності та ефективності сучасними засобами наукометрії та стандартизації наукової діяльності, запобігання проявів академічної недоброчесності.

Четверте. В академії на системну основу необхідно перевести пошук і підтримку молодих дослідницьких талантів, зокрема через аспірантуру і докторантуру. Ключова роль у цьому належить науковим колективам підвідомчих установ, їхнім радам молодих учених, а також загальноакадемічній раді молодих учених.

П'яте. Потрібно всебічно розвивати міжнародну проектну і програмну діяльність наукових колективів та індивідуальну міжнародну інтегрованість учених.

Шосте. В академії мають бути підвищені темпи її інформатизації, зокрема запровадження електронного документообігу.

На завершення своєї доповіді президент Національної академії педагогічних наук України В. Г. Кремень зазначив, що нинішня місія НАПН України як ніколи важлива і відповідальна та висловив впевненість у тому, що вчені академії свідомі цього і докладуть необхідних зусиль для блага і процвітання України, українського народу!